

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI
„REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA
FACULTATEA DE MANAGEMENT ȘI TURISM RURAL**

TĂUT IOAN FLORIN

**TEZĂ DE DOCTORAT
CERCETĂRI PRIVIND PERFEȚIONAREA
MANAGEMENTULUI TURISMULUI
CINEGETIC ÎN FONDURILE DE VÂNĂTOARE
DIN JUDEȚUL MARAMUREȘ**

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF. UNIV. DR. ING. IOAN PETROMAN**

**TIMIȘOARA
2020**

REZUMAT

Teza de doctorant intitulată **"CERCETĂRI PRIVIND PERFECTIONAREA MANAGEMENTULUI TURISMULUI CINEGETIC ÎN FONDURILE DE VÂNĂTOARE DIN JUDEȚUL MARAMUREȘ"** are următoarea structură: Introducere, Partea întâi- Stadiul actual al cunoașterii (cuprinde primele două capitole), Partea a II-a – Cercetări proprii (cuprinde capitolele trei, patru și cinci), Partea a III-a – Concluzii generale și recomandari, Partea a IV-a – Elemente de originalitate și se încheie cu Bibliografie.

În Capitolul 1, al **primei părți – STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII**, a tezei de doctorat intitulat **"SPAȚIUL RURAL ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ"** sunt prezentate informații privind spațiul rural și dezvoltarea durabilă, conceptele privind conservarea și protecția mediului, fiind analizate obiectivele care privesc din perspectiva turismului, cu formele sale de nișă, turism rural, agroturism, ecoturism, turism la fermă, turism cinegetic, conturarea unui model de management al dezvoltării rurale durabile a spațiului rural. Se constată că din punct de vedere al structurii ocupaționale în spațiul rural românesc predomină, activitățile agricole, urmate de exploatarea fondului forestier, procesarea materiilor prime, producția artizanală și turismul rural cu formele sale de nișă, viața spirituală bazându-se pe norme generate de cultura tradițională locală, obiceiuri, tradiții și experiența de viață. Se precizează că strategiile de dezvoltare rurală trebuie să includă abordarea nevoilor de bază, îmbunătățirea furnizării de servicii, implicarea populației rurale în activități de producție, procesare, meșteșugărești, servicii, asigurarea de programe de protecție socială în zonele rurale cu gospodării vulnerabile și promovarea previziunii și planificării dezvoltării unor areale considerându-se că aceste strategii pot fi implementate pentru asigurarea durabilității mediului, reducerea activităților cinegetice, consolidarea capacităților umane, construirea capitalului social și a rezilienței în comunitățile rurale, investiții în infrastructură și servicii, stimularea creării de locuri noi de muncă și noi oportunități de venit prin sprijinirea turismului durabil, creșterea veniturilor agricole în ariile protejate și gestionarea sustenabilă a resurselor.

Chiar dacă antreprenorii și administratorii de fonduri de vânătoare, înșiși vorbesc despre limitele între care sectorul lor ar putea fi dezvoltat, cercetările din domeniu arată că turismul cinegetic nu poate deveni un turism de masă, atât din cauza limitărilor ecologice ale populației, cât și din cauza contextului social. Deși noțiunea de „turism cinegetic” este relativ nouă, implică vânători care călătoresc la distanțe considerabile față de domiciliu și/sau de propriile terenuri de vânătoare pentru a vâna, accesul vânătorilor la fondurile de vânătoare poate diferi de la un vânător la altul, prin urmare, turiștii cinegetici nu au întotdeauna un contact social puternic cu regiunile rurale și oamenii locali. Acest lucru influențează, durabilitatea socială a vânătorii și cooperarea cu localnicii deoarece pentru dezvoltarea turismului cinegetic sustenabil este nevoie de cooperarea între toate părțile implicate în activitatea cinegetică.

În Capitolul 2 al **Părții întâi- Stadiul actual al cunoașterii**, intitulat **"MANAGEMENTUL TURISMULUI CINEGETIC ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ"** sunt cercetate prin consultarea literaturii de specialitate politicile de management a vânătorii ca activitate și a turismului cinegetic materializate în planuri de management. Deși unele cercetări din literatura de specialitate abordează, problema degradării mediului natural prin practicarea turismului cinegetic, există, specialiști în opinia cărora turismul cinegetic bine manageriat ajută la menținerea unor echilibre sustenabile în populațiile de mamifere și păsări sălbatice și a capacității de suportabilitate a mediului. Se consideră că fără vânătoare controlată, habitatul faunei sălbatice s-ar pierde deoarece proprietarii de terenuri ar pierde stimulentele pentru menținerea vânatului și s-ar confrunța cu niveluri mai ridicate ale daunelor cauzate de fauna sălbatică din aceste motive se pune întrebarea pertinentă dacă turismul cinegetic înseamnă exploatare sau conservare, noi considerăm că există, fără îndoială beneficii economice, de mediu, prin protecția habitatelor și care merg mână în mână cu amenințarea cotelor ne sustenabile, cu braconajul, corupția și conduita incorectă.

Sistemele de management ale resurselor naturale bazate pe comunitate au încercat să utilizeze veniturile mari generate de turismul de vânătoare pentru a îmbina conservarea și dezvoltarea rurală însă abordarea de tipul „câștigă ambele părți” ale acestor sisteme de management se dovedesc a fi

problematică deoarece criticii dezvoltării durabile susțin că acest concept este contradictoriu, deoarece creșterea economică și expansiunea rurală vor împiedica, obiectivele de conservare, din cauza cererilor unei populații din ce în ce mai mari care afectează mediul. Numai în contexte rare, specifice sitului, pot fi gestionate resursele naturale într-un mod care promovează dezvoltarea socială, susținând, valorile, deoarece în multe zone ale lumii, dezvoltarea socială și conservarea biodiversității sunt două forțe opuse, pentru ca una dintre ele să prevaleze, cealaltă trebuie să sufere.

Se consideră că turismul cinegetic este o formă de turism „consumator de mamifere și păsări sălbatice” și cuprinde subcategoriile, dintre care vânătoarea pentru trofee este cea mai abordată fiind considerată un instrument important în conservare, deoarece oferă beneficii sociale, economice și ecologice măsurabile, dar nu este conservare în sine și poate fi considerată cea mai puțin intruzivă formă de ecoturism, deoarece realitatea dovedește că poate contribui la conservarea speciilor amenințate și a habitatelor acestora. Impactul vânătorii asupra mediului poate lua diferite aspecte, adesea imposibil de eliminat, mai ales în zonele îndepărtate sau în țări care nu au legislația sau infrastructura necesară prin perturbarea habitatului care afectează starea de sănătate a animalelor, uciderea speciilor non-țintă și vânătoarea selectivă de masculi maturi de talie mare pentru trofee. Din aceste motive se impun principii de reformă a managementului turismului cinegetic care să prevadă adecvarea sistemelor de reglementare a turismului cinegetic cu formele sale de nișă, atribuirea publică a fondurilor de vânătoare, dezvoltarea unui turism cinegetic sustenabil eșalonând disponibilitățile fondurilor prin implementarea unor sisteme de management simple, practice și executorii și încurajarea investițiilor în turismul cinegetic. Măsurile manageriale trebuie să aibă în vedere implementarea unor strategii de reglementare care să protejeze populațiile de animale sălbatice și să-i facă pe vânători să se conformeze restricțiilor.

Partea a II-a – CERCETĂRI PROPRII, debutează cu Capitolul 3, intitulat **"METODOLOGIA ȘI AREALUL DE CERCETARE"** ce cuprinde două subcapitole în care se prezintă metodologia generală de cercetare, materialul de studiu și arealul unde s-au desfășurat cercetările. Pe parcursul acestui capitol se prezintă scopul prezentei teze de doctorat intitulată **"CERCETĂRI PRIVIND PERFEȚIONAREA MANAGEMENTULUI TURISMULUI CINEGETIC ÎN FONDURILE DE VÂNĂTOARE DIN JUDEȚUL MARAMUREȘ"** de a analiza și propune soluții pe baza cercetărilor proprii, comparate cu cele efectuate de către alți specialiști, în păstrarea biodiversității fondurilor de vânătoare pentru dezvoltarea de soluții pentru perfecționarea managementului fondurilor de vânătoare prin perfecționarea instrumentelor și tehnicilor de organizare a activităților, implementarea de măsuri în scopul creșterii efectivelor, îmbunătățirea managementului turismului cinegetic, prin elaborarea de coduri de bune practici privind practicarea vânătorii, efectuarea unei analize SWOT pentru dezvoltarea turismului cinegetic sustenabil prin promovarea unor activități mai blânde cu mediul natural, elaborarea unui plan de management pentru fondurile de vânătoare prin perfecționarea fluxurilor de informații a managementului integrat al calității în fonduri și practicile celui mai bun management de menținere a efectivelor optime în habitate și propunerea de măsuri de îmbunătățire a managementului turismului cinegetic în fondurile de vânătoare prin strategii de plafonare a numărului de vânători, redirecționarea fluxurilor de turiști cinegetici vânători și ecologiști spre activități în spiritul unui comportament sustenabil prin persuadare și interpretare, perfecționarea managementului marketingului. Deasemenea în cadrul acestui capitol este descrisă metodologia generală de cercetare, ipoteza de lucru de la care s-a pornit, informațiile care au stat la baza cercetărilor efectuate și etapele de lucru.

Un subcapitol este dedicat arealului de cercetare, terenuri pe categorii, ocupații, unități de cazare, forme de turim și unde se mai prezintă categoriile de areale naturale protejate din România, de interes internațional și național și a zonei cercetate județul Maramureș, ce dispune de trei areale de interes național pe teritoriul său.

În Capitolul 4 al prezentei teze de doctorat intitulată **"CERCETĂRI PRIVIND ÎMBUNĂȚĂȚIREA MANAGEMENTULUI TURISMULUI CINEGETIC "** sunt analizate modalitățile de conservare a biodiversității spațiului rural prin protecția fondurilor de vânătoare ce concentrează în vecinătatea lor comunități ale căror venituri și stil de viață permit diversificarea formelor de turism cinegetic astfel arealul cercetat poate deveni o destinație de week-end sau chiar de lung sejur, deoarece relieful dominat de pădure, asigură un potențial natural atractiv pentru practicarea unor forme de turism blânde cu natura, datorită diversității speciilor arboricole, floristice și faunistice și a ecosistemului. Strategiile de management turistic pentru programele propuse spre implementare pentru fondurile de vânătoare cercetate și în special pentru turismul de nișă, cinegetic,

silvoturism, turism la fermă, ecoturism sunt ierarhizate în funcție de tendințele cererii turistice cinegetice pentru formele noi de turism, gradul de dezvoltare și amenajare care se impune pentru protecția și conservarea speciilor și habitatelor, posibilitățile de aliniere a ofertei la standardele europene privind protecția, conservarea speciilor și efectivele de recoltat prin activitățile de selecție. Pentru dezvoltarea turismului cinegetic sustenabil se consideră că în teritoriu este necesară promovarea turistică a întregului Maramureș istoric, țara tradițiilor vii și a culturii lemnului, prin valorificarea localităților riverane cu resurse turistice de mult consacrate și în plan internațional, rezervațiile naturale faunistice și floristice faunistice și silvice din Parcul Natural Munții Maramureșului, formele carstice, peșteri și cascade dar și silvoturismul și turismul tehnologic pe Valea Vaserului pentru dezvoltarea economică a spațiilor rurale din vecinătatea acestor resurse naturale.

Se concluzionează că pentru dezvoltarea sustenabilă a fondurilor de vânătoare, planurile de management implementate pentru fiecare fond de vânătoare, trebuie să cuprindă, informații despre managementul cunoștințelor legate de fond, fluxul de informații despre bonitatea fondurilor, cunoștințe despre areal, habitate, etologia speciilor, metodologia de observare și tehnicile de vânătoare dar și despre scopul afacerii, vânătoare cu rezidenții, turism cinegetic, turism la ferma cinegetică, silvoturism în parcuri de vânătoare sau vânătoare pentru trofeu. Se va ține cont în elaborarea celui mai bun management cinegetic specific, pentru fondurile de vânătoare cercetate, de managementul integrat al calității acestora fiind necesară elaborarea unui cod de bune practici în cadrul acestui tip de management și măsuri de îmbunătățire și perfecționare a managementului cu aplicabilitate în rezervații, parcuri și fonduri de vânătoare, deoarece această tip de management, ce al cunoștințelor teoretice și practice poate fi îmbunătățit prin activități de menținere a efectivelor optime în funcție de gradul de suportabilitate a habitatelor, educație cinegetică privind protecția, conservarea și sustenabilitatea speciilor și efectuarea unor noi cercetări științifice și cu caracter didactic prin amplasarea de observatoare pentru studierea comportamentului speciilor, combaterea braconajului și controlul pătrunderii neasistate a turiștilor și localnicilor în rezervații, parcurile naturale și fondurile de vânătoare.

Educarea vizitatorilor fondurilor de vânătoare în spiritul unui comportament sustenabil este sarcina vitală și datoria primară a administratorilor de fonduri, operatorilor de turism cinegetic și a organizatorilor de activități cinegetice. Comportamentul turiștilor cinegetici poate fi un indicator al percepției asupra dezvoltării turismului cinegetic în sensul că atitudinile negative și activitățile înafara normelor curente sunt indicatori ai zonelor cu risc de conflict. Pentru educarea în spiritul turismului sustenabil s-au propus două metode noi care să contribuie la păstrarea biodiversității, persuadarea metodă de abordare educațională indirectă care mai degrabă influențează decât reglează sau impune un anumit comportament dorit pe fondul de vânătoare și interpretarea ca metodă distinctă de educație, ce merge dincolo de transmiterea de informații utile vânătorilor, turiștilor cinegetici, vizitatorilor, în revelarea sensurilor și a relațiilor cu lumea reală și prin medii de comunicare ilustrative.

Pentru perfecționarea managementului marketingului este necesar să se cunoască preferințelor consumatorilor de produse/servicii de către administratorii de fonduri, organizatorii vânătorii pentru segmentarea pieții cinegetice. Managementului marketingului și maximizarea afacerii presupune a se implementa o serie de măsuri care să îmbunătățească formele moderne de marketing cum sunt marketingul țintă, demarketingul ca metodă de descurajare a turiștilor cinegetici care nu sunt dispuși să plătească sume mari pentru achiziționarea de trofee de calitate și mixul de marketing ca o alternativă modernă de creștere rapidă a marketingului prin optimizarea celor 7P și prioritizarea activităților de pe fondurile de vânătoare. Se propun spre implementare idei moderne de marketing pentru fiecare fond de vânătoare în parte referitoare la sistemele de analiză a calității și bonității fondurilor, sistemele de măsurare cantitativă a situației pentru stabilirea obiectivelor acționabile, prioritizând ideile, implementându-le și optimizând procesul de implementare dar și promovarea produselor cinegetice ca branduri specifice a fondurilor de vânătoare.

În capitolul 5 care este denumit ” **CERCETĂRI PRIVIND BONITATEA FONDURILOR DE VÂNĂTOARE ÎN SCOPUL CREȘTERII EFECTIVELOR DE VÂNAT ȘI DIVERSIFICAREA ACTIVITĂȚILOR CINEGETICE**”, este format din două subcapitole, pe parcursul cărora am întreprins studii privind evaluarea bonității a trei fonduri de vânătoare din județul Maramureș, apoi am venit cu propuneri de măsuri manageriale având ca și scop creșterea efectivelor de interes cinegetic pe fondurile de vânătoare.

Scopul cercetărilor efectuate în cadrul primului subpunct al acestui capitol a fost acela de a evalua numeric și calitativ efectivele de mamifere și păsări de interes cinegetic pe cele trei fonduri de

vânătoare, pentru implementarea de măsuri manageriale care vor contribui la conservarea, menținerea/sporirea și protecția efectivelor fără degradarea mediului natural și a habitatelor specifice speciilor. Obiectivele acestei cercetări au vizat mai multe puncte printre care menționăm: stabilirea calității genetice și a stării de întreținere a speciilor de mamifere și păsări de interes cinegetic; determinarea pe baza evaluării anuale și a observațiilor a numărului de specii de animale de pe fiecare fond de vânătoare; calcularea raportului dintre efectivele de mamifere de interes cinegetic optime și cele reale pentru stabilirea cotei de recoltă; determinarea numărului de specii de păsări; calcularea raportului dintre efectivele de păsări optime și cele reale pentru stabilirea cotei de recoltă potențială anuală și determinarea numărului de dăunători recoltați fără cote. Pe fondul de vânătoare A s-a constatat că pe perioada analizată efectivul la căprior a crescut, cota de extras variind între 3-4 capete, fiind recoltată întreaga cotă planificată la această specie de interes cinegetic în timp ce la mistreț efectivul fiind mult mai mare la evaluare decât optimul, întreaga cotă aprobată a fost recoltată. Pe fondul de vânătoare B efectivele de animale la toate speciile de mamifere de interes cinegetic în perioada analizată au crescut, ceea ce a determinat mărirea cotelor de recoltare la căprior, menținerea constantă a cotei de extras la cerb și scăderea cotei de extras la mistreț datorită bolilor specifice, pestă porcină, astfel că în anul 2019 nu s-a recoltat nici un exemplar datorită mortalității crescute din cauza pestei porcine africane confirmate în areal. Pe fondul de vânătoare C în anul 2019 nu au fost vânat nici un exemplar din speciile de păsări și mamifere care se vânează fără cote deoarece produc pagube speciilor de vânat. Pentru protecția speciilor de vânat existente pe fond se recomandă intensificarea combaterii dăunătorilor cu pene și păr, prin planificarea cotelor de extras și extragerea până la efectivul optim și gradul de suportabilitate a arealului.

În cadrul subpunctului doi am urmărit să identificăm unele măsuri care să aibă următoarele rezultate: reducerea influențelor antropice asupra habitatelor faunistice; creșterea numărului de animale și păsări de interes cinegetic pe fondurile de vânătoare cercetate; reducerea la minimum a activităților pastorale în arealul fondurilor; limitarea prezenței umane și a animalelor domestice în habitate; implementarea de forme de turism blânde cu mediul natural (turism cinegetic ecologic, turism ecvestru, cicloturism).

Ultimele două părți ale tezei de doctorat, denumite **Partea a III-a – CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI** și **Partea a IV-a – ELEMENTE DE ORIGINALITATE**, cuprind după cum sunt și denumite concluziile generale desprinse din cercetările efectuate și recomandări, respectiv principalele elemente care dau un plus de originalitate acestui demers științific. În finalul tezei se regăsește bibliografia, unde sunt incluse și rezultatele proprii care au fost diseminate în cadrul unor volume indexate ISI și BDI.